

er Hold i den Paastand, skal jeg, som sagt, ikke kunne sige, men at det er ganske enorme Værdier, der er gaaet tabt ved Arbejdsstridighederne, er givet, og at det for Danmarks Vedkommende i langt højere Grad er Arbejdsstridigheder end Udgifterne direkte eller indirekte i Anledning af Krigen, der har voldt Ulykker, anser jeg for lige saa givet. Der er nemlig den Forskel paa os og de øvrige Lande, at vi ganske vist er draget ind i den økonomiske Hvirvel, men vi har ikke været med i selve Krigens Hvirvel, vi har kun følt Dønningerne derfra.

Vi har altsaa faaet en Oppustning af vort økonomiske Liv af et Omfang, som vi i alt Fald ikke i hundrede Aar har set Magen til. Nu er det, vi skal begynde at vende tilbage, og saa opdager man mere og mere paa de forskellige Steder, at det i Virkeligheden ikke var Værdier alt sammen. Jeg nævnte før, hvorledes disse Arbejdsstridigheder opstaar. Mandskaberne Millionerne fra Fronterne, kommer hjem, og finder, at deres Pladser er optaget, og selv naar de kan indtræde i Rækkerne igen, kan der kun betales en mindre Løn. Det er fuldkommen klart, fuldkommen menneskeligt, at de, der har faaet deres Arbejdsvilkaar talmæssigt og i mange Tilfælde ogsaa reelt forbedret, sætter sig imod den nedadgaaende Bevægelse nu, og lige saa lidt som den store Almenhed forstod den opadgaaende Bevægelse, lige saa lidt kan det forlanges, at man skal forstaa den nedadgaaende Bevægelse, som vi uvægerligt nu er inde i. Her er det, jeg har savnet, og i allerhøjeste Grad beklaget, at jeg savnede, fra de tidligere Regeringspartiers Side en Anvisning til at vække Forstaaelsen af, hvad der egentlig foregik, før det var for sent — for at komme nu bagefter og ville bilde Folk ind, at Ulykken er kommet siden Valgene 1920, det er for naivt, det skal jeg overhovedet ikke opholde mig ved, thi der er i Virkeligheden ikke et Medlem her, der kan tro paa en saadan Paastand. Nu bliver Spørgsmaalet da: Er man i Stand til at se, at vi er ved det Vendepunkt, som jeg omtalte i Gaar? Ja, det er jo et Særkende for alle disse Inflationer — vi kender dem fra mange Steder, baade i nyere Tid og i tidligere Tider —, at naar man først er kommet i Gang med dem, er det uhyre vanskeligt at faa Bevægelsen standset. Naar der trykkes for mange Sedler i Dag, vil de synke i Kurs, saaledes at man senere skal have flere nye for at faa Dækning. Lad os tænke f. Eks. paa Tysklands Gæld til

Ententelandene. Hvis Tyskland kunde have betalt den til en Kurs af 30, som Kursen vel omtrent var, da Krigen holdt op, var det sluppet langt, langt billigere end nu, da det maa betale med en Kurs af 3, idet Kursen nu er sunket til $\frac{1}{10}$ af, hvad den var den Gang. Det er ganske givet, at joddybere vi kommer ned, desto flere Sedler skal der til for at danne forholdsvis den samme Værdimængde. Med andre Ord, en Seddelinflationens Kendemærke er, at den gaar i stigende Fart. Man fordobler maa-ske Seddelmængden det ene Aar og fordobler den igen næste Aar, og den sidste Fordobling betyder stadig meget mere end den første. Det er paa den Maade, det er gaaet med den danske Seddelmængde — og ikke alene med den danske — i al den Tid, Krigen har været. Ser vi paa Seddel-emissionen, var den ved Krigens Begyndelse ca. 150 Mill. Kr. I det første Aar efter Krigens Begyndelse, 1914—15, lægges der 48 Mill. Kr. til, i det næste Aar 41 Mill. Kr. og atter i det næste Aar 44 Mill. Kr., altsaa udover den Smule Inddragning, der har været, og som altsaa ikke var paa-tvunget. Stadig stiger Mængden med et rundt Tal med $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$ af, hvad den var Aaret i Forvejen. Vi naar Højkonjunkt-uren i saa Henseende i Aarene 1917—18 til 1919—20. I Aaret 1917—18 er Tilvæksten i Seddelmængden 76 Mill. Kr., i Aaret 1918—19 er den lidt mindre, 64 Mill. Kr., og i Aaret 1919—20, det sidste Aar, vi havde den tidligere Regering, er Tilvæksten ikke mindre end 112 Mill. Kr. Denne Bevægelse, denne Stigning i Seddelmængden, er fuldstændig typisk for den voksende Inflation, selv om vi selvfølgelig i Lande, der er langt haardere anspændt, vil kunne finde tilsvarende Forhold i langt højere Grad. Men der er ikke Tvivl om, at vi er inde i den typiske Bevægelse: flere Sedler, flere Sedler! og Bevægelsen bliver stærkere og stærkere. Nu kan man sige til mig: Ja, men det kan Regeringen ikke gøre ved, for Nationalbanken er jo ikke Nationalbank i den Forstand, at det er Statsmagten, der udsteder Pengene. Nej, det er fuldstændig rigtigt, men det er selvfølgelig heller ikke det, at Sedlerne udstedes, jeg bebrejder den tidligere Regering, men det er, at de gennem deres økonomiske Politik *underbyggede* den Seddelmængde, fik Folk til at tro, at de levede paa en økonomisk Fod, der tillod dem et stedse stigende Forbrug og en stedse stigende Om-sætning, i Stedet for at advare Folk og sige til dem: Pas paa, vi kender fra tid-